

МОТИВАЦІЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТА ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ

асп. Шаповал А.І.

асп. Дмитренко А.О.

З розвитком науково-технічного прогресу, збільшенням народонаселення планети постало питання про вичерпність природних ресурсів. Рівень життя населення якісно збільшується і потребує для цього більшого споживання ресурсів. Враховуючи факт вичерпності деяких видів ресурсів в поточному столітті, почався глобальний процес ресурсозбереження та створення стандартів ресурсозбереження. Об'єктами стандартизації вимог ресурсозбереження є всі види діяльності, пов'язані з видобуванням, переробленням, транспортуванням, зберіганням, розподілом, споживанням та утилізацією матеріальних ресурсів.

Розглядаючи питання ресурсозбереження в контексті стійкого розвитку та трансформаційних перетворень, слід зазначити, що саме поняття «стійкий розвиток» залежить від принципової, основоположної точки зору на взаємостосунки форм власності і управління ними в контексті рішення глобальних задач всього людства, а не окремої його цивілізованої частини.

Мотивація ресурсозбереження в контексті трансформаційних перетворень для забезпечення стійкого розвитку, прийнятого Всесвітньою комісією із питань навколишнього середовища і розвитку (Комісія Брутланд), звучить так: «...задовольнити потреби сучасних поколінь, не ставлячи під загрозу майбутніх поколінь задовольняти свої потреби»

Розробка заходів ресурсозбереження та трансформаційних перетворень почала зароджуватися за часів ресурсної кризи 1973 року, та опублікованої після цього доповіді «Межі зростання» Римського клубу вчених. Результати вивчення рівня споживання вичерпних ресурсів показали, що «всього на всіх» при збереженні темпів споживання, і при подальшому зростанні народонаселення на планеті, може вистачити тільки на короткий, обмежений час.

Перший всесвітній форум ООН з питань стійкого розвитку людства в Ріо-де-жанейро, в якому брала участь і делегація з України

ухвалив Концепцію стійкого розвитку людства, яка була змотивована переважно екологічними цілями - накладення певних добровільних обмежень на споживання природних ресурсів і викидів відходів (сміття) в навколишнє середовище. Першорядними недоліками програми, яка була ухвалена форумом, є неповне врахування мотивацій збоку країн з перехідною економікою та країн третього світу. Зі «споживацької» точки зору все людство може бути розділене на дві нерівні частини. З одного боку, це країни великої вісімки, а також країни що мають трансформовані економічні системи, розвинені в технологічному і інформаційному відношенні і з високими рівнями споживання енергії і природних ресурсів (країни Північної Америки і Західної Європи - «багата північ») А з іншого, вся решта країн, мотивації якої не були повністю враховані у контексті трансформаційних перетворень в економіці. Розвинені країни за даними світової статистики споживають енергії і природних ресурсів в 10 разів більше порівняно з іншими і скидають в навколишнє середовище відходів в 7 разів більше.

Нерівномірний розподіл природних ресурсів по території планети зумовив появу світових ринків ресурсів. Але в зв'язку зі зростанням та заохоченням неоліберальних напрямків трансформації світової політики всі наявні ресурси планети вважаються багатством людства, незалежно від того, де вони знаходяться. Мотивація ресурсозбереження в даному контексті не є досить етичною, так як розвиток відсталих країн, трансформаційні перетворення в економіці цих країн гальмуються тими економічними відносинами, що мали місце на ринку світових ресурсів (наприклад «нафта в обмін на продовольство»).

В урядовому законопроекті Концепції стійкого розвитку України, ключовою метою в понятті стійкого розвитку, перш за все, є проблема розвинутої економіки і соціальної справедливості. Мотивація вирішення екологічних проблем та ресурсозбереження є досить завищеною при впровадженні трансформаційних перетворень економіки України у контексті стійкого розвитку. Остаточне вирішення екологічних проблем можливе лише за умов становлення розвинутої та повністю відкритої економіки України, а також зовнішньої допомоги, яка передбачена концепцією світового сталого розвитку.